

Peter Karpinský

Med z Láďových Kvetův

Ilustrovala
Zuzana Božková Bruncková

MeD z řAdoVých kveToV

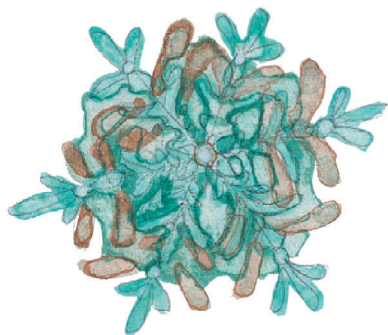

Peter Karpinský

MeD z LáDových KveTov

Ilustrovala

Zuzana Bočková Bruncková

Texts © Peter Karpinský

Illustrations © Zuzana Bočková Bruncková

Slovak edition © Perfekt 2019

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

Kapitola prvá

Sneží

ako cukor na bábovku,
v nebi asi niekto
plnou dlaňou sladké naberá.

Sneží

a svet je opäť biely
ako nepopísaný list
papierera.

Po zaviatej ceste sa vlieklo červené auto. Šofér by možno aj pridal, pretože šiel iba šesťdesiatkou, ale stále tak husto snežilo, že nebolo vidno ani na meter dopredu. Stierače usilovne kmitali, no veľké vložky v celých chumáčoch znovu a znovu pokrývali predné sklo auta a celú krajinu zahaľovali do bielej tmy.

Muž za volantom riadil veľmi opatrne, bál sa, aby nezišiel z cesty a s celým autom nezapadol niekam do priekopy. S predklonenou hlavou sa pokúšal sledovať okolie, no nevidel takmer nič. Nepomáhali ani zažaté diaľkové svetlá. Najradšej by bol niekde zastal a počkal, kým snehová metelica prejde, ale ak neprestane snežiť, o chvíľu sa začne stmievať a potom sa všetko ešte zhorší. Bol z toho všetkého nervózny a podráždený, o to viac, že za ním v aute sedeli dve deti, dvaja chlapci, Richard a Matúš, ktorí počas celej jazdy do seba štuchali a hádali sa.

Teraz boli výnimočne ticho. Rišo si čosi ťukal do mobilu a Matúš pritláčal tvár na okienko a hľadel do bieleho šera, ktoré ich obklopovalo. Občas dýchol na sklo, a kým bolo ešte zarosené, kreslil naň smutného smajlíka.

„Už tam budeme?“ vzdychol si.

„Už tam budemeee? Už tam budemeee?“ napodobnil ho Richard bez toho, aby zodvihol oči od mobilu.

„Prestaň!“ ohradil sa Matúš.

„Pleestaň!“ Richard ho opäť napodobnil, vysmievajúc sa z toho, že jeho brat ešte donedávna nevedel povedať „r“. Matúš ho za to silno buchol pästou po stehne.

„Au,“ zaúpel Rišo a úder mu vrátil. Matúš ho okamžite uštipol a on mu na oplátku začal brnkáť po ušiach a pri každom brnknutí vydával zvuk ako havajská gitara: „Brrrrng.“

„Oco!“ vykrikol Matúš.

„Richard, prestaň!“ Otec sa nahnevane pozrel do spätného zrkadla.

„Ale to krpec si začal...“

„Oco, nech ma nevolá krpec!“

„Obaja prestaňte!“ zavrčal otec. „Celý čas, odkedy sme vyrazili z domu, ste protivní, nemôžem sa kvôli vám sústrediť na riadenie. Chcete, aby sme havarovali?!“

Chvíľu bolo v aute ticho. Richard si opäť čosi ťukal do mobilu a Matúš kreslil na okno nahnevaných smajlíkov.

„Prečo s nami nešla aj mama?“

„Matúško, veď som ti to už vysvetľoval,“ vzdychol si otec a spätným zrkadlom sa opäť pozrel na chlapcov. „Musela zostať v práci. Má službu.“

„Aj cez Vianoce musí mať službu?!“

„Muší ša štalat' o cholé detičky, vieš, aby neplačkali,“ zašušlal Richard a zaškeril sa na brata.

„Nehovor so mnou ako s malým deckom!“ ohradil sa Matúš.

„A ako mám s tebou rozprávať, keď sa ako decko správaš?! Už *tam budemeee? Pleečo s nami nešla aj maaaaa?*“ Richard posmešným hlasom napodobňoval súrodenca.

„Prestaň! Takto vôbec nerozprávam.“

„Pleeestaň! Takto nelozplááávam.“

Na zadnom sedadle sa opäť strhla bitka.

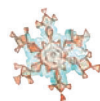
„Dost’!“ prerušil ich otec, ktorý už strácal sily stále ich okrikovať, a tak radšej rýchlo zmenil tému: „Uvidíte, že sa vám u deda bude páčiť. Čerstvý vzduch. Príroda. Celý deň sa budeme lyžovať a sánkovať.“

„Vleky sú tam dobré?“ Richard zastavil päšť, ktorou chcel udrieť Matúša do pleca.

„Vieš... Hm...“ odkašľal si otec. „Vleky tam síce nie sú, ale všade okolo dedovej chalupy sú perfektné kopce. Stačí vybehnúť hore...“

„Nie sú tam vleky?!“ Rišo neveriacky zopakoval otcove slová.

Tak o tomto kamarátom asi radšej nenapíše. Väčšina z nich išla na lyžovačku do Álp alebo na dovolenku s rodičmi, len on sa s otcom a krpcom trepe kamsi do nejakej diery, kde nemajú ani len vleky. Radšej dá status, že sa má super, a priloží selfíčko so zdvihnutým palcom. Po zimných prázdninách bude hovoriť, ako bolo u deda bombovo a špicovo.

Pravdu sa nikto nesmie dozvedieť. Do takého zapadáka chodia na dovolenku len úplní chudáci. Radšej mohli zostať doma.

„Šetri si mobil, aby sa ti nevybil,“ upozornil ho otec.

„Veď si ho u deda dobijem.“

„No...“ zatiahol otec.

„Čo no?“

„Dedo v chalupe nemá... elektrinu.“

„Čože?!“ Richard od prekvapenia zabudol zavrieť ústa. „Nemá elektrinu? To akože...?“ Pomaly mu začala dochádzať celá tragédia tejto informácie. „To akože nemá ani telku a ani internet?!“

„Nie.“

„Ale potom na Vianoce neuvidíme žiadne rozprávky,“ zamiešal sa do rozhovoru Matúš.

„Neboj sa, dedo ti nejaké porozpráva. Vieš, koľko ich vie? Napríklad o jamipige a strašivtákokoch, o vílach a škriatkoch...“

„Čo je to jamipiga?“

„Nie čo, ale kto...“

Otec začal čosi vysvetľovať a Richard tuho premýšľal. To predsa nie je možné. Určite si z neho len strieľa. Ako by niekto mohol žiť bez televízora, internetu a električky? Veď také miesto ani nejestvuje. Ešte aj v Afrike majú internet. Všetci tí utečenci, ktorých videl v správach, mali predsa so sebou telefóny.

Neexistuje, žeby u deda nebola električka!

Ale čo ak je to predsa len pravda?! Našťastie mu baterka v mobile vydrží dva dni. Keď bude šetriť... Len raz za čas sa pripojí, aby videl, čo robia ostatní.

„U deda,“ ozval sa otec, akoby si ešte na niečo spomenul, „nie je ani signál.“

„Aký signál?“ nechápal Richard.

„Žiaden. Mobil môžeš odložiť do batoha.“

„Do...“

„Richard povedal, že do...“

„Buď ticho, krpec!“ Aby sa mu aspoň trochu uľavilo, štuchol brata lakťom pod rebrá. Matúš okamžite vykrikol: „Mami!“

„Mama s nami nie je!“ vmietol mu Rišo do tváre a škodoradostne sa díval, ako sa v bratových očiach objavujú slzy. „Krpec zas reve.“

„Ja nie som krpec!!!“ Matúš v bezmocnom hneve začal päšťami búšiť do Richarda.

„Okamžite obaja prestaňte!“ zahriakol ich otec. „Lebo prisámvačku kdesi havarujeme!“

„Tak havarujeme! Bude to stokrát lepšie ako ísť k dedovi!“

Auto prudko zastavilo. Otec si odopol bezpečnostný pás a otočil sa k chlapcom. „Richard, také veci nevrav ani len zo žartu!“ pozrel sa na oboch prísne. „Dedo sa už na vás teší a vy sa zatiaľ správate ako dve rozmazané decká. Jeden reve za mamou a druhého nezaujímá nič len mobil a internet. Hanbite sa!“

„Keď sa tak na nás teší,“ ozval sa urazene Rišo, „prečo si ho neprieviezol k nám ako vždy?“

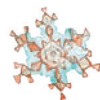
„Lebo tieto Vianoce chcel stráviť doma. Je starý, takáto dlhá cesta nie je preňho,“ otec na sekundu zmĺkol. „A okrem toho, veď ste uňho už dávno neboli. Naposledy, keď bol Matúš celkom malý.“

Ako zázrakom prestalo snežiť, obloha sa nachvíľu vyjasnila a po medzi oblaky prebleskovali slnečné lúče.

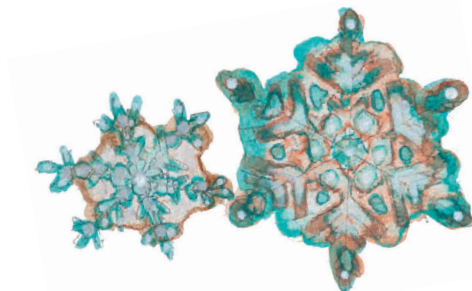
„Pozrite sa, tam za kopcom uvidíme dedovu chalupu,“ povedal na tešene otec.

Chlapci však jeho radosť nezdieľali, len si čosi namosúrene zahundrali popod nos. Otec si ich mrmlanie, našťastie, nevšimol, lebo sa ešte

viac sústredil na šoférovanie. Cestu bolo možné rozoznať len podľa toho, že na jej okrajoch rástli stromy. Boli prví, ktorí v ostatnom čase tade to šli. Sneh bol absolútne neporušený. Pokrýval všetko ako cukrová poleva. Ihličky svetla, ktoré sa od neho odrážali, bolestivo bodali do očí.

„Najprv snehová metelica a teraz toto. Čudné počasie“, preblesklo hlavou otcovi.

Konečne sa auto horko-ťažko vydriapalo na briežok a všetci traja vo svetle zapadajúceho slnka uvideli pod kopcom učupenú dedinu. Vlastne to ani nebola dedina, len pár drevených domov, ktoré v zasneženej krajine pripomínali roztratené kocky stavebnice. Z komína jednej chalúčky stúpал dym.

„Tu nikto iný nebýva?“ opýtal sa prekvapene Richard.

Otec mykol plecom. „Všetci odišli. Zostal len náš dedo. Aha, tamto je.“

Pred jedným z domčekov zbadali tmavú postavu, ktorá im oboma rukami mávala.

„Už nás čaká. Vravel som, že sa na vás teší.“

O niekoľko minút auto konečne zaparkovalo pred domčekom.

„Bál som sa, že už neprídete, keď tak nasnežilo,“ vítal ich dedo.

Otec vystúpil z auta a podal mu ruku: „Ale, tato, veď sme vám to sľúbili.“

Chlapci tiež otvorili dvere a rovnými nohami skočili do snehu. Bol im až po členky.

„Neznášam zimu,“ zavrčal Rišo.
„Matúško, Richard, ako ste vyrástli!“ Starký sa na nich usmial.

„Dedo, veď to nám hovoríš stále. Každý rok.“

„A stále je to pravda. Rastiete ako z vody. Richard bude o chvíľu vyšší než ja. Nože poďte ku mne, nech si vás vystískam.“

Matúš sa okamžite rozbehol k dedovi a objal ho okolo pása. Tvár zaboril do jeho kožušinového kabátca. Voňal po jablkách, dyme, sene a ešte po niečom, čo Matúš nepoznal, ale bola to veľmi príjemná vôňa.

„Do ktorej triedy to už chodíš?“ Dedo mu postrapatil vlasy.

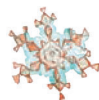
„Do druhej.“

„A Riško?“

Richard sa k dedovi neochotne vliekol. Z nohy na nohu. Bol už veľký, objímanie mu pripadalo trápne, a keď sa ho dedo tiež pokúsil pohladkať po hlave, protestujúco zašomral: „Do ôsmej.“

„Som taký rád, že ste už tu,“ opakoval dedo stále dookola. „A že sa vám chcelo z mesta merať takú dlhú cestu. Radšej by ste boli zostali doma, však?“

Chlapci zachytili otcov pohľad, ktorý vravel: *Bacha, čo odpoviete!* A tak radšej nepovedali nič.

Kým sa zvítavali, otec začal z kufra auta vyberať batohy a tašky. Mama ich nabalila, akoby mali u deda stráviť najmenej rok. Vetrovky, svetre, teplú bielizeň. Kopec jedla. Jedna z tašiek obsahovala aj vianočné darčeky. Ale o tom chlapci akože nevedeli.

„Richard, Matúš, každý si vezmite svoje a odneste to do chalupy. Potom sa vráťte po ďalšie.“

„Daj, aj ja niečo vezmem,“ nastavil ruky dedo.

„Nechajte, tato, chlapci to ponosia. Majú dosť energie.“ V otcovom hlase bolo počuť výčitku. „A aspoň sa trochu rozhýbu, celú cestu ‚poslušne‘ sedeli.“

„Žiadne také. Prišli ste na návštevu, nebudete predsa sami vláčiť tašky,“ nedal sa dedo. „Neboj sa, ja ešte čosi odnesiem.“ Aby dokázal, koľko má sily, chytil do každej ruky jeden batoh a vybral sa s ním k chalupe. Prešiel popri stene, pri ktorej boli až po maličké okná naukladané porúbané polienka. Ich žltá farba jasne kontrastovala s tmavým drevom domu.

Otec obom synom počas cesty vysvetľoval, že celá dedova chalupa je postavená z dreva. „Dedo ju vybuďoval vlastnými rukami. Všetko, steny i strechu.“

Strechu však teraz nebolo vidno, pretože ju celú pokrýval čerstvo napadaný sneh, spod ktorého trčali cencúle, pripomínajúce rytierske

meče. Takéto cencúliská chlapci ešte nikdy nevideli. Na balkóne paneláka sa im tiež niekedy objaví cencúl, ale len taký tenký a malý ako Matúšov prst.

„Tu si dávajte pozor,“ dedo zastal pred dverami chalupy. „Je tu ľad a ešte som ho neposypal popolom. Opatrne, aby ste sa nepo...“

Dedo ani nestihol dokončiť vetu, pretože vykročil a v tom okamihu sa pošmykol. Nohy pod ním ušli a on na sekundu zostal visieť vo vzduchu. Chvíľu to vyzeralo ako v nejakom kreslenom filme. Čas sa spomalil, zastal a potom prudko poskočil dopredu. Dedo sťažka dopadol na zem.

„Tato!“ vykrikol otec a rozbehol sa k ležiacemu dedovi. Richard s Matúšom pustili tašky a tiež pomáhali starkému vstať.

„Ste v poriadku?“ spýtal sa otec, oprášujúc sneh z dedovej kabanice.

„Samozrejme,“ usmial sa dedo. „Čo by sa mi mohlo stať?“ Keď však vykročil, tvár sa mu skrivila od bolesti. „Asi som si čosi narazil. Ešte dobre, že mám nasušený kostihoj a skorocel. Urobím si obklad a do rána budem znova ako rybička.“

„Žiadne také,“ namietal otec. „To sa musí zröntgenovať. Čo ak ste si niečo zlomili?! Ideme na pohotovosť!“

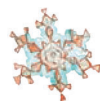
Dedo, samozrejme, namietal, že načo pohotovosť, veď určite nič zlomené nemá, to by predsa cítil. Môže hýbať prstami na nohe, keby ju mal zlomenú, tak by to nešlo. Koľkokrát už takto spadol a nikdy si nič nezlomil. Iste je to len udreté a obklad z bylín mu pomôže. On veru nikam nejde a už vôbec nie do nemocnice na pohotovosť. No otec nepopustil a spolu s chlapcami posadil deda do auta. Zranenú nohu mu vystreli na sklopené predné sedadlo.

„A kde budú sedieť Riško s Matúškom?“ starostil sa dedo.

„Zostanú tu.“

„Sami?“ spýtal sa prekvapene Richard.

„Sú už predsa veľkí.“ Vážne sa pozrel na synov. „Môžem sa na vás spoľahnúť?“

Obaja prikývli.

Otec nasadol do auta, a kým za sebou zabuchol dvere, žmurkol na Richarda: „Si starší, dávaj na Matúša pozor. O chvíľu sme späť.“

„Zase ja?“ zahundral Richard. „Stále musím na krpca dávať pozor len ja. Môžem za to, že som starší?!“

„Ja nie som žiaden krpec!“

„Nepapuľuj a radšej ber batoh!“

Červené auto a slnko sa už pomaly strácali za kopcom, keď Richard s Matúšom vniesli do chalupy poslednú batožinu.

Tak ako zvonku, aj zvnútra bol celý dedov dom urobený z dreva. Drevená bola dlážka i všetok nábytok. Drevený bol strop predelený drevenými hradami, na ktorých viseli zväzky rôznych bylín. Na drevenej skrini stáli povykľadané jabĺčka, ktoré príjemne voňali. „Preto dedov kožuch voňal po jablkách,“ napadlo Matúšovi.

„To je super, všetko je tu drevené. Stôl, stoličky...“ jasal Matúš.

„Stoličky sú vždy drevené.“

„U nás v jedálni sú stoličky z umelej hmoty. A pozri, Rišo, dedo má drevené aj taniere a lyžice. Dokonca aj poháre.“

„Aby si sa nezbláznil, krpec. Dlevení taniere a pohááále...“

„Nevolaj ma krpec, lebo keď príde oco, tak mu poviem, že si sa mi posmieval.“

„To teda budú Vianoce!“ Richard sa rozhlíadol po kuchyni, ktorú osvetľovala len petrolejová lampa a svetlo ohňa presvitajúce z pece.

„Sto rokov za opicami a krpec na krku. Ja to tu celé neznášam!!!“

Kapitola druhá

Slnko sa skrylo
do dreva
a teraz v jeho
letokruhoch krúži.

Slnko sa skrylo
do dreva,
preto si môžeš aj v zime
teplo leta užiť.

„Môžem ešte priložiť do pece?“ opýtal sa Matúš, ktorý celý užasnutý kľučal na podlahe a cez otvory v kovových dvierkach pozoroval poskakujúce plamene.

„Pre mňa, za mňa... Len nič nepodpál,“ zahundral Richard. Brata si vôbec nevšimol, chodil po izbe, v dlani držal mobil a ruku dvíhal raz hore, potom ju zas spúšťal dole. Chvíľu bol sklonený, hneď nato sa postavil na špičky a mobil zodvihol vysoko nad hlavu. Asi po pätnástich minútach to vzdal a prístroj vypol.

„Do kelu, vážne tu nie je žiaden signál! Ani čiarka.“ Otrávene si sadol k stolu, na ktorom svietila petrolejová lampa. „To je diera,“ zopakoval už asi po stýkrát. „Žiadna električka, žiaden signál, žiadna wifina... Čo sme v stredoveku?“

„Mne sa tu páči,“ obzrel sa Matúš na Riša, „všetko je tu také pekné, drevené a...“

„Tvoja hlava je drevená, krpec.“

„Keď príde mama, tak aj jej poviem, že si ma prezýval! Aj ocovi poviem!“

Richard bratovu hrozbu nevnímal, lebo sa zas začal pohrávať s mobilom. Odrazu dostal nápad a vykročil k dverám.

„Kam ideš?“ opýtal sa ho Matúš.

„Predsa von. Čo si slepý?!“

„A načo? Oco povedal, že...“

„Oco povedal... Oco povedal...“ Richard výsmešne napodobnil Matúša. „Oco povedal, že tu bude zábava, ale ja sa nudím ako pes. Keď nie je signál dnu, možno ho chytím pred chalupou. Asi tu majú blbé pokrytie.“ Nečakal na ďalšie bratove protesty a zabuchol za sebou dvere.

Matúš osamel. Chvíľku pozoroval pukotajúci oheň v peci, no odrazu ho premkol akýsi zvláštny pocit. Šteklenie na zátylku, ako keď vás niekto pozoruje. Obzrel sa, ale izba bola prázdna. Na stenách sa

knísali tiene vrhané plamienkami, no kúty miestnosti sa utápali v temnote. Čo ak sa tam niečo skrýva?

Pred chvíľou bol z dedovej drevenej chalupy nadšený, ale pred chvíľou tu bol aj Richard, a teraz je sám. Znovu sa otočil k peci a opäť pocítil to šteklenie vzadu na krku.

Vstal, podišiel k stolu a vzal do rúk petrolejovú lampu. Jej svetlo, hoci slabé, mu dodalo odvalu. Opatrne sa vybral k najtmavšiemu z rohov. Vedel, že by to nemal robiť. Tak sa predsa začínal každý horor, ktorý videl potajme na internete.

Vždy, keď sa filmová postava vybrala kamsi do pivnice, do pustého domu alebo do lesa, v duchu na ňu kričal: „Čo to robíš? Čo si hlúpy?! Nechoď tam!“ V tejto chvíli sa však aj on ocitol v podobnej situácii. Bol sám a kráčal tam, kam by nemal. Zvedavosť zmiešaná so strachom ho hnala vpred, no hlások v hlave ho varoval: „Stoj! Kam to ideš?!“ On však hlas rozumu nepočúval.

V natiahnutej ruke držal petrolejku, ktorej svetlo sa zahryzávalo do temnoty v rohu izby. Urobil ešte pár krokov, keď sa v šere začali objavovať akési čudné predmety. Matúš žiaden z nich nepoznal, ale všetky vyzerali strašidelne. Skoro ako nejaké starodávne mučiarske nástroje. Čosi s kolesom, na ktorom sa možno odsúdeným lámali prsty. Veľké drevené čudo – asi škripec. Dlhá palica s hrotom na konci. Fuj, na tú sa pravdepodobne napichávali odseknuté hlavy. Prečo si dedo vo svojej chalupe schováva takéto hrôzostrašné veci?!

Matúš podišiel ešte bližšie. Hlások v jeho hlave už hlasno reval: „Bež odtiaľto preč! Čo najrýchlejšie!!! Vezmi ihneď nohy na plecia!!!“

Plamienok v lampe sa zakolísal a všetky tie mučiarske nástroje sa akoby pohli.

„Čo tam robíš?!“

Matúšovi takmer vypadla petrolejka z rúk. Okamžite sa obzrel. V otvorených dverách stál Richard.

